

Příloha č. 6

Podklady pro komparační analýzu, NIZOZEMSKO

Konečný uživatel výsledků:

**Ministerstvo práce
a sociálních věcí**
Na Poříčním právu 1/376
128 01 Praha 2

Název projektu: Děti a domácí násilí – výzkum potřebnosti služeb specializovaných na pomoc dětem ohroženým domácím násilím a návrh minimálních parametrů těchto služeb

Číslo projektu: TIRSMPSV127

Řešitel projektu: Ostravská univerzita, Dvořákova 7, 701 03 Ostrava

Doba řešení: 1. 12. 2022–31. 12. 2024

Důvěrnost a dostupnost: pouze pro účely kontroly výstupů z 8Q

Informace o autorském týmu:

Mgr. Bohdana Richterová, Ph.D.

Doc. Mgr. et Mgr. Kateřina Mikulcová, Ph.D.

Mgr. Veronika Štenclová, Ph.D.

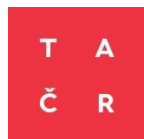
Mgr. Bc. Hana Kubičková, Ph.D.

Doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D., MBA

Daniela Kantorová, Psy.D.

Ing. Ondřej Mikulec, Ph.D.

Mgr. Kateřina Cilečková, Ph.D.

Další informace o projektu:

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 byl schválen usnesením vlády České republiky č. 278 ze dne 30. 3. 2016 a je zaměřen na podporu aplikovaného výzkumu a inovací pro potřeby orgánů státní správy. Poskytovatelem finančních prostředků je Technologická agentura ČR.

Obsah

1.	Téma domácího násilí ve společnosti a jeho vymezení	10
2.	(Ne)dostatek a (ne)dostupnost sociálních služeb.....	15
3.	Multidisciplinární spolupráce	18
4.	Policie	19
5.	Soudy.....	20
6.	Prevence	21
7.	Vzdělávání.....	21
8.	Financování služeb.....	24

NIZOZEMSKO

Úvod

Nizozemsko má přibližně 17,5 milionu obyvatel. Plocha Nizozemska je kolem 41 543 čtverečních kilometrů. Oficiálním hlavním městem je Amsterdam. Většinu funkcí hlavního města však plní Haag, který je sídlem nizozemského krále, parlamentu a vlády. V Haagu sídlí také Mezinárodní soudní dvůr. Nizozemsko je typické svou vysokou kvalitou života s desátým místem v celosvětovém indexu lidského rozvoje (OSN, 2022).

Je parlamentní konstituční monarchií s královnou (nebo králem) jako hlavou státu, ale s omezenými pravomocemi. Politicky se Nizozemsko řídí systémem více stran, kde vládu obvykle tvoří koalice několika stran.

Nizozemsko je známé svým vysokým standardem života, pokročilými sociálními programy a liberálním přístupem k otázkám, jako jsou sexuální orientace, drogy a další. Země má dlouhou tradici jako zastávce lidských práv a rovnosti. Je charakterizováno různorodou společností s lidmi z různých zemí a kultur.

V oblasti domácího násilí klade Nizozemsko důraz na ochranu práv dětí a prevenci domácího násilí. Existují různé organizace a programy zaměřené na poskytování pomoci a podpory obětem domácího násilí, včetně dětí. „Veilig Thuis“ je jednou z organizací, která se věnuje právě této problematice, a poskytuje pomoc pro osoby v ohrožení v rámci rodiny. Ostatní organizace, jako „Blijf Groep“ nebo „Augeo Foundation“, také hrají důležitou roli v prevenci domácího násilí a podpoře obětí.

O Nizozemsku se tak dá říci, že se snaží aktivně zabezpečit práva a bezpečí dětí a rodinného prostředí, a tím i významně přispívá k prevenci domácího násilí a ochraně zranitelných osob. Tato země je známá svým vysokým sociálním povědomím a aktivními kampaněmi na podporu obětí násilí. Vzdělávací programy jsou široce dostupné a podporují prevenci domácího násilí a zneužívání.

Kontaktování organizací a odborníků v zemi

Centre for Academic teaching z Utrechtu

Utrecht University - Faculty of Social and Behavioural Sciences

Research Support Offices (Utrecht University)

Paul Stuit (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

HET VERGETEN KIND - nizozemská nezisková organizace, která se zaměřuje na podporu a pomoc dětem v obtížných životních situacích. Het Vergeten Kind má v Nizozemsku značný vliv a je považována za klíčového hráče v oblasti podpory zranitelných dětí. Její práce je

orientována na zlepšení životních podmínek těchto dětí a zajištění, aby byly vnímány a chráněny ve společnosti.

Centrum Seksueel Geweld – centrum sexuálního násilí, je iniciativa a zařízení v Nizozemsku, které poskytuje komplexní podporu a péči obětem sexuálního násilí. CSG má za cíl poskytovat profesionální pomoc, lékařskou péči, psychologickou podporu a právní poradenství pro osoby, které se staly oběťmi sexuálního násilí nebo zneužívání. Tato iniciativa je součástí snahy o podporu obětí sexuálního násilí a zneužívání, a zároveň o zvyšování povědomí ve společnosti o této závažné problematice.

Jeugdbescherming (konkrétně Kathalijne Eendhuizen) - „ochrana mládeže“ – něco jako náš OSPOD. Je to termín, který se vztahuje na opatření a služby zaměřené na ochranu a podporu dětí a mladistvých v Nizozemsku, kteří jsou v ohrožení z důvodu například zneužívání, zanedbávání nebo jiných nepříznivých životních podmínek. Návštěva neproběhla z důvodu špatného termínu, čerpání dovolených a nedostatku pracovníků.

Organizace „Kinderpostzegels“ (konkrétně Marissa Noermohamed) - Hlavním cílem je prostřednictvím poštovních známek získat finanční prostředky pro různé projekty na podporu dětí, zejména těch, které jsou znevýhodněny nebo se nacházejí v obtížných životních situacích. Spolupráce se nepodařila navázat z důvodu, že údajně spolupracují pouze se zástupci ze zemí Mali, Senegal, Burkina Faso, Etiopie.

Augeo Foundation - nizozemská nezisková organizace zaměřená na prevenci a ochranu dětí před týráním, zneužíváním a dalšími formami násilí. Jejím cílem je vytvořit bezpečné a podpůrné prostředí pro děti a mladé lidi prostřednictvím vzdělávacích programů, osvěty, výzkumu a spolupráce s různými organizacemi. Celkově lze říci, že Augeo Foundation hraje klíčovou roli v posilování ochrany dětí v Nizozemsku a vytváření prostředí, ve kterém mohou děti bezpečně růst a rozvíjet se. Nepodařilo se domluvit spolupráci.

Elham Shayegh (Vrije Universiteit v Amsterdamu) – ta mě odkázala na **dr. Sabine van der Asdonk (Leiden University)** - V rámci programové skupiny Forenzní pedagogika rodiny a péče o mládež se Sabine v současné době podílí na různých výzkumných projektech, týkajících se rozhodování o zranitelných rodinách a intervencí pro ně s komplexními problémy, jako jsou mezigenerační trauma, zneužívání dětí a/nebo jiné formy domácího násilí. Ta odpověděla, že je primárně výzkumníci a nepracuje v praxi. Proto dotazník přeposlala kolegům, avšak vyplněný se již nevrátil.

Elen Valbusa (hogeschool, diversity officer) – zaslala kontakt na pana **Cees Hoefnagels** – klinického psychologa a pracovníka na Hogeschool Utrecht (zaslány opětovně e-maily – bez reakce).

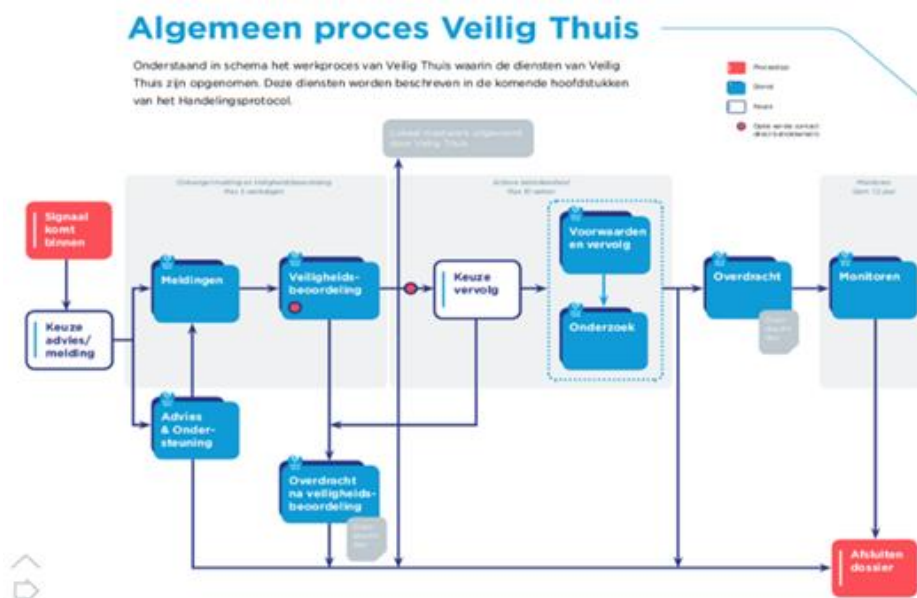
Aktivní spolupráce, poskytnutí rozhovorů, exkurze

Veilig Thuis (sekretářka **Inez Derks** domluvila návštěvu v Helmondu), konkrétně s **Joren Cousin** (manažer, domlouval návštěvu, ale nakonec se kvůli nemoci schůzky nezúčastnil). Schůzku vedla **Nathalie Evelijn Veere**. Dále byly přítomny dvě kolegyně z organizace Veilig Thuis a pracovnice obecního úřadu, z oddělení zabývající se domácím násilím **Janne Swinkels a další**.

Veilig Thuis je nizozemská iniciativa a síť organizací, která poskytuje pomoc a podporu v situacích ohrožení dětí a domácího násilí. Je to jakási „zastřešující“ organizace, která spojuje různé instituce a odborníky, aby se společně mohli starat o bezpečí a ochranu dětí a rodin. Hraje klíčovou roli v poskytování rychlé a účinné pomoci a ochrany pro osoby v ohrožení v rámci rodiny. Je to důležitý prvek v systému péče o děti a prevenci domácího násilí v Nizozemsku.

Obrázek č. 1: Rozmístění poboček VT v rámci Německa
Zdroj: prezentace organizace Veilig Thuis

Obrázek č. 2: Schéma pracovního procesu s oběťmi DN v rámci VT
Zdroj: prezentace organizace Veilig Thuis

Blijf Groep (domluva návštěvy se **Sanne Moussa** - Advisor on innovation and development. Schůzka proběhla s dvěma pracovníci – manažerkou organizace – **Malu Bremen** a pracovnící na pozici behavioral worker **Chantal Denekamp**).

Blijf Groep je nizozemská nezisková organizace, která se zaměřuje na poskytování podpory a ochrany ženám, mužům a dětem, kteří jsou oběťmi domácího násilí a dalších forem násilí v rodině. Název „Blijf Groep“ lze přeložit jako „Zůstaň ve skupině“ nebo „Zůstaň s námi“, což odráží základní poslání organizace – poskytovat bezpečné místo a podporu pro ty, kteří se rozhodnou opustit násilný vztah.

Obrázek č. 3: Budovy Blijf Groep
Zdroj: prezentace Blijf Groep

Obrázek č. 4: Budovy Blijf Groep
Zdroj: prezentace Blijf Groep

Osobní návštěva zařízení

Ve středu 8. 8. 2023 proběhlo setkání v Helmondu (2 hodiny vlakem z Amsterdamu) v organizaci **Veilig Thuis** (viz výše). Na této schůzce proběhly dvě focus group. První se zástupci a pracovníky organizace Veilig Thuis, druhá se zástupci obecního úřadu, z oddělení zabývající se domácím násilím. První část byla více praktická, dozvěděli jsme se toho mnoho o způsobech práce, systému, metodikách, cílech a vizích. O spolupráci s dalšími aktéry v této oblasti a konkrétních krocích pomoci a podpory.

V druhé části, se zástupci úřadu, jsme se bavili více o politice, financování, legislativě. Dostali jsme mnoho odkazů na výzkumy, statistiky, konkrétní zákony a webové stránky s dalšími informacemi.

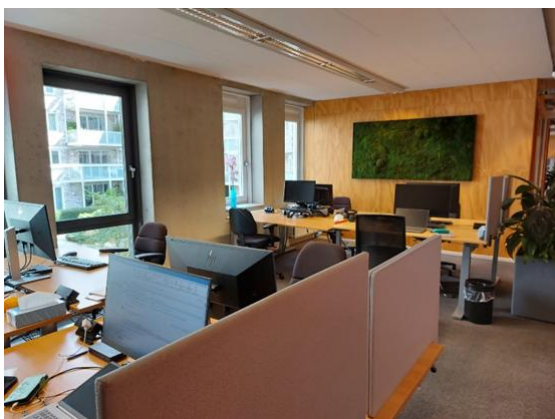
Zajímavé bylo bavit se o tzv. dilematech a možných limitech, na kterých by jako organizace chtěli zapracovat.

Celá návštěva v tomto zařízení trvala okolo čtyř hodin. Součástí bylo také nahlédnutí do prostorů organizace, do administrativní části, ale také do konzultačních místností a místností uzpůsobené na práci s dětmi.

Všechny pracovníce byly velice vstřícné, na všechny otázky odpovídaly erudovaně. Měly přichystanou také prezentaci se základními informacemi. Tu nám spolu s dalšími odkazy zaslaly po schůzce e-mailem.

Ve středu 9. 8. 2023 proběhla schůzka v zařízení **Blijf Groep** v **Amsterdamu** (viz výše).

Tato návštěva i kvůli odletu trvala pouze okolo 1,5 hodiny, což bylo bohužel hodně málo. I tak jsme se dozvěděli spoustu informací a řadu dalších nám kolegyně, stejně jako v předchozím případě, zaslaly na e-mail. Pomohly nám odpovědět na všechny otázky z našeho dotazníku. Vysvětlily filozofii zařízení, cíle a principy práce. Vysvětlily, jací odborníci v zařízení pracují a jakou pomoc svým klientům poskytují. Také proběhla návštěva zařízení. Vzhledem k tomu, že se jedná o obdobu našich azylových domů, jsme do některých místností nemohli, kvůli probíhajícím terapeutickým skupinám. Mají speciální místnosti pro teenagery, malé děti, pracují dokonce i s muži. Administrativní budova i tato „lůžková část“ se nachází v jednom domě.

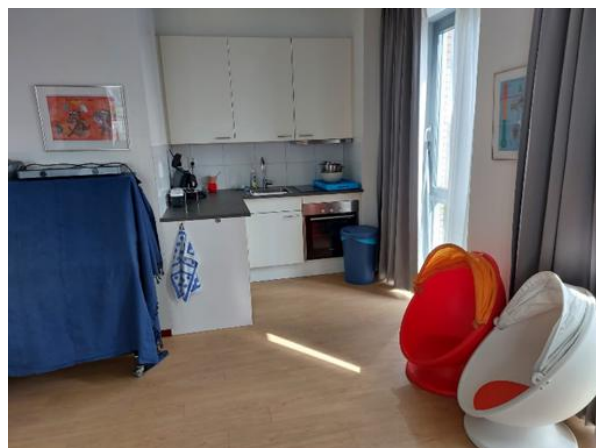
Obrázek č. 5: Administrativní část budovy
Blijf Groep v Amsterdamu
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

Obrázek č. 6: Administrativní část
budovy Blijf Groep v Amsterdamu
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

Obrázek č. 7: Volnočasová místnost
pro teenagery
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

Obrázek č. 8: Místnost pro menší děti
(křesla mohou sloužit jako skříš)
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

V BG používají tzv. terapeutickou želvu pro práci s dětskými oběťmi DN. Želva má krunýř, kde se v případě ohrožení může ukrýt. Mají na tento postup vypracován celý koncept.

Obrázek č. 9: Terapeutická želva
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

Obrázek č. 10: Terapeutická želva
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

Obrázek č. 11: Místnost pro menší děti
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

Obrázek č. 12: Venkovní terasa
Zdroj: fotografie Veronika Štenclová

V srpnu 2024 se pro doplnění některých informací realizoval 1,5 hodinu trvající on-line meeting s regionální manažerkou organizace Blijf Groep v Amsterdamu Leonie Hutten. Její práce se zaměřuje především na zlepšení podpory obětí domácího násilí a zvyšování povědomí o tomto problému ve společnosti.

Okruhy ke zjišťování v zahraničí

Informace získány od zástupců navštívených organizací Veilig Thuis v Helmondu a Blijf Groep v Amsterdamu a z analýzy písemných materiálů (zákonů, výzkumů) + webových stránek

1. Téma domácího násilí ve společnosti a jeho vymezení

Jak je definováno domácí násilí ve vaší zemi? Pokud ho vymezují nějaká kritéria, uveďte je (+ případně zdroj těchto kritérií). Pokud existuje klíčových definicí více, uveďte je.

V Nizozemsku je domácí násilí prioritou, co se týče politického i společenského postavení.

Domácí násilí je fyzické, psychické a/nebo sexuální zneužívání nebo ohrožování jedním z uvedených typů, ke kterému dochází v domácím prostředí. Termín „domácí“ se vztahuje na vztah mezi pachatelem a obětí. Například: (bývalý) partner, primární rodina, širší rodina a přátelé, a nikoli místo, kde k násilí dochází (Movisie, 2021).

V Nizozemsku se pracuje s bezpečnostním plánem, ve kterém byly definovány tři nejdůležitější cíle a jak jich dosáhnout, tedy jak vytvořit udržitelnou bezpečnost. Jedná se o tři fáze; 1) vytvoření bezpečí, 2) zahájení péče zaměřené na rizika a 3) zotavení, a to přesně v tomto pořadí.

Podle Social Support Act (Wet maatschappelijke ondersteuning, Wmo, 2015) zahrnuje domácí násilí následující prvky:

- **Fyzické násilí:** To zahrnuje jakékoliv formy fyzického ublížení, zabití nebo týrání oběti domácího násilí (bití, kopání a další druhy fyzického násilí).
- **Psychické násilí:** Toto zahrnuje verbální nebo neverbální formy manipulace, zastrasování, vydírání, ponižování nebo zneužívání, které mají za cíl způsobit oběti duševní utrpení.
- **Sexuální násilí:** Zahrnuje vynucené sexuální aktivity nebo nevhodné sexuální jednání bez souhlasu oběti, nebo vydírání prostřednictvím sociálních médií.
- **Ekonomické násilí:** Toto zahrnuje omezování finanční nebo ekonomické nezávislosti oběti, například kontrolou nad financemi, nedostatečným přístupem k penězům nebo násilím spojeným s finančními záležitostmi.
- **Kontrola a izolace:** Omezení svobody pohybu nebo kontaktů oběti, například zakazování kontaktu s rodinou a přáteli.
- **Hrozby:** Verbální nebo neverbální vyhrožování fyzickým, emocionálním nebo jiným druhem násilí.

Patří sem také:

- **Týrání starších:** fyzické omezování, bití nebo zanedbávání staršího, krádež peněz nebo majetku.
- **Nucený sňatek:** nutnost vdát se proti své vůli nebo zákaz rozvodu.
- **Zanedbávání:** když dítě nedostává to, co potřebuje, jako jsou jídlo, oblečení nebo láskyplná pozornost.

Pokud jsou děti svědky násilí ve své rodině, jedná se také o domácí násilí.

Jak je definována oběť, ohrožená a násilná osoba ve vztahu k DN?

Ve společnosti Blijf Groep se nezabýváme hledáním toho, kde je skutečná pravda, ale snažíme se zahrnout více pohledů. Proto se při práci s našimi klienty **zdráháme používat pojmy jako oběť nebo pachatel**. Dáváme přednost termínům jako „zapojený do násilí“ nebo „možný pachatel“. Pojmy, na které odkazujete, se používají v právu a zákonech, my jsme součástí sociálních služeb.

Jaký je legislativní rámec a metodické materiály k domácímu násilí ve vaší zemi?

Yout law (Jeugdwet) je nizozemský zákon, který se týká mládeže a péče o děti a mladistvé. Zahrnuje různé aspekty péče o děti, sociální ochrany a podpory pro mladé lidi.

Vzhledem k DN zahrnuje různá ustanovení související s ochranou dětí před rizikem domácího násilí, podporou obětí, spoluprací mezi různými institucemi a profesionály a dalšími aspekty. Tato ustanovení jsou obsažena v různých částech zákona, které se týkají ochrany práv dětí, péče o děti a zajišťování jejich zdraví a bezpečnosti.

Criminal law (Wetboek van Strafrecht) – trestní zákon, viz níže

Social Support Act – zákon o sociální podpoře, viz níže

Od 1. ledna **2015 jsou obce odpovědné** za podporu soběstačnosti a participace osob se zdravotním postižením, chronickými psychickými nebo psychosociálními problémy. Podpora musí být zaměřena na to, aby lidé mohli setrvat ve vlastním obydlí a životním prostředí co nejdéle. Obce naplňují potřebu chráněného bydlení a přístřeší pro lidi s psychickými či psychosociálními problémy nebo pro lidi, kteří opustili své domovy, ať už v souvislosti s riziky pro jejich bezpečnost v **důsledku domácího násilí** či jiných situací.

Za plnění zákona Social Support Act (Wet maatschappelijke ondersteuning) tedy zodpovídají obce, avšak každá obec organizuje přístup k podpoře po svém.

Organizace Blijf Groep poskytuje dobrovolnou pomoc. To znamená, že jednotlivci se mohou obrátit na Blijf Groep a požádat nás o pomoc. V mnoha případech nebo v případě potřeby přístřeší se na nás Veilig Thuis obrací poté, co případ nejprve posoudí. Veilig Thuis je organizace, která posuzuje, odkazuje a řídí případy domácího násilí a ohrožených dětí.

Metodika: V případě, že se jedná o případy, kdy se jedná o trestný čin, je nutné, aby se opravdu posoudilo, že je to trestný čin:

Oranje Huis aanpak (náš vlastní přístup v Blijf Groep):

„Oranje Huis aanpak“ je nizozemský koncept a přístup k zajišťování podpory a ochrany obětem domácího násilí. Tento přístup zahrnuje multidisciplinární spolupráci mezi různými organizacemi a odborníky, kteří se zabývají domácím násilím, aby poskytovali komplexní podporu a pomoc obětem.

Termín „Oranje Huis aanpak“ odkazuje na „Přístup Oranžového domu“. Oranžová barva je tradičně spojena s nizozemskou královskou rodinou. Tento koncept se zaměřuje na zlepšení ochrany obětí domácího násilí a zajištění toho, aby zkušenost obětí byla respektována a zajišťuje, že jim je poskytována potřebná pomoc.

„Oranje Huis aanpak“ může zahrnovat několik prvků, jako jsou:

- **Bezpečné útočiště:** Poskytování bezpečného místa pro oběti domácího násilí, kde se mohou skrýt a získat ochranu.
- **Multidisciplinární týmy:** Spolupráce mezi různými profesionály, jako jsou sociální pracovníci, právníci, psychologové, zdravotničtí pracovníci atd., kteří poskytují komplexní podporu.
- **Individuální plánování:** Vytváření individuálního plánu pro každou oběť, který zohledňuje jejich potřeby a situaci.
- **Ochrana před pachateli:** Zajištění, aby oběti byly chráněny před dalším násilím ze strany pachatelů.

Jde o holistický přístup, který se snaží zlepšit ochranu obětí domácího násilí a zajistit, že mají přístup k podpoře, kterou potřebují. Tento koncept může být součástí širšího úsilí o prevenci domácího násilí, zlepšení zpracování situace a reakce na tento problém v Nizozemsku.

Krachtwerk – je projekt a koncept, který se v Nizozemsku zaměřuje na podporu a rehabilitaci dětí, mládeže a rodin, které se potýkají s různými výzvami a obtížemi. Tento koncept se zaměřuje na posilování jednotlivců a rodin, aby byli schopni řešit své problémy a zlepšit svou životní situaci.

„Krachtwerk“ lze přeložit do angličtiny jako „Strength Work“ nebo „Empowerment Work“, což odráží jeho cíl posilovat lidi, aby byli soběstační a mohli řešit své obtíže. Tento přístup je postaven na myšlence, že každý jedinec a rodina má v sobě určité zdroje a schopnosti, které mohou být využity k dosažení pozitivních změn.

Projekt „Krachtwerk“ může zahrnovat různé formy podpory a intervencí, jako jsou terapeutické programy, vzdělávací aktivity, rodinná terapie, individuální poradenství a další. Cílem je pomoci lidem získat dovednosti, sebevědomí a znalosti, které potřebují k tomu, aby se vyrovnali s různými výzvami a dosáhli lepší životní situace.

Veerkracht – tohle slovo lze přeložit jako „resilience“ - může být také vnímána jako sociální přístup nebo koncept, zejména když se používá ve společenských vědách a v oblasti sociální práce. V kontextu sociální práce a společenských věd se „veerkracht“ zaměřuje na posilování individuálních a komunitních schopností k překonávání obtíží, zlepšování odolnosti vůči stresu a podporu zdravého psychického a sociálního rozvoje.

Sociální přístup zahrnující „veerkracht“ může zahrnovat následující prvky:

- **Posilování schopností:** Podporuje rozvoj individuálních dovedností, schopností a postojů, které pomáhají lidem a komunitám zvládat stres a obtíže.
- **Podpora sociální sítě:** Posiluje sociální podporu a propojuje lidi do sítí, které mohou poskytovat emocionální, praktickou a informační podporu.
- **Prevence:** Zaměřuje se na předcházení problémům a posilování odolnosti lidí a komunit proti různým rizikovým faktorům.
- **Zaměření na zdroje:** Identifikuje a využívá zdroje a resilientní faktory, které lidé a komunity mají k dispozici, aby se vyrovnali s obtížemi.
- **Participace a empowerment:** Klade důraz na aktivní zapojení lidí a komunit do procesu rozhodování a řešení problémů, což zvyšuje jejich pocit kontroly a účasti na vlastním životě.

(Poslední dva jmenované přístupy jsou renomované a používají se na celostátní úrovni v několika organizacích sociálních služeb).

V přístupu „Oranžový dům“ (Blijf Groep) popisujeme pět typů domácího násilí a používáme termín „rodinné profily“. Ke každému profilu patří určitý přístup.

- Nátlaková kontrola,
- rodina v tísní,
- dlouhodobá péče (nemoc a přetížení členů rodiny),
- chování dětí,
- rodičovský stres, složité rozvody (nizozemský výzkum: Steketee e.a., 2020).

Existuje také směrnice „Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling (2016A003)“, která vychází z nizozemského trestního zákona a vztahuje se k různým aspektům domácího násilí a týrání dětí. Tato směrnice byla vydána pro postupy týkající se právních reakcí a zpracování případů domácího násilí a týrání dětí.

Z hlediska právního základu směrnice spadá pod nizozemský trestní zákon („Wetboek van Strafrecht“) a je vydávána relevantními orgány, jako jsou Ministerstvo spravedlnosti a další orgány zodpovědné za právní a sociální ochranu. Směrnice slouží k posílení a upřesnění postupů, které mají být dodržovány při řešení případů domácího násilí a týrání dětí, a pomáhají organizacím a profesionálům lépe reagovat na tyto situace v souladu s právním rámcem.

Nizozemský trestní zákon („Wetboek van Strafrecht“) obsahuje ustanovení týkající se různých forem domácího násilí a týrání. Od 1. října 2024 byl nizozemský trestní zákoník aktualizován, aby zahrnoval modernizované a rozšířené definice trestných činů souvisejících s domácím násilím a zneužíváním. V této oblasti jsou hlavními body zejména zpřísnění trestů za opakované páchaní domácího násilí a zavedení možnosti uložení ochranného dohledu pro pachatele domácího násilí po odpykání trestu (Wetboek van Strafrecht, 2024).

Mezi poslední legislativní opatření k tématu domácího násilí lze řadit Zákon o dočasném zákazu přiblížení (*Wet tijdelijk huisverbod*) z roku 2009. Ten umožňuje úřadům rychle a účinně

zasáhnout v případech (hrozícího) domácího násilí. Poskytuje právní rámec pro dočasné vykazání osoby z jejího bydliště a zákaz kontaktu s určitými osobami, aby se předešlo eskalaci násilí a zajistila se bezpečnost obětí (viz v sekci o policii).

Neexistuje žádný trestný čin „domácího násilí“ jako takový. Na domácí násilí se vztahují obecná ustanovení trestního práva, jako jsou běžné napadení, způsobování těžkého ublížení na zdraví, zabití, vražda, znásilnění, sexuální napadení a pronásledování. Násilí intimního partnera (IPV) je však přitěžující okolností v rámci běžného napadení nebo těžkého ublížení na zdraví (článek 304 trestního zákoníku). Trest může být zvýšen o jednu třetinu horní hranice v případech, kdy jsou obětí manželka, manžel, rodič nebo dítě pachatele (McKenzie, 2021).

Jaké jsou roční odhady počtu dětí ohrožených domácím násilím ve vaší zemi?

Organizace Veilig Thuis ročně přijímá přes 100 000 hlášení (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2023).

Víme, že se domácí násilí v Nizozemsku vyskytuje ve všech vrstvách společnosti. Existují samozřejmě rizikové faktory, které výskyt zvyšují.

→ každý rok se 1 000 000 lidí stane obětí domácího násilí

→ 200 000–230 000 jsou opakované oběti

→ zneužívání (i domácí násilí) dětí více než 119 000krát ročně

→ **v průměru 1 dítě v každé školní třídě!**

Domácí násilí se týká především žen a dětí.

→ 30 % žen ve vztahu zažívá násilí

→ v 60 % těchto rodin žijí děti doma

→ 18 % všech dětí je někdy svědkem násilí

Každý rok je tedy v Nizozemsku téměř 119 000 dětí (3 % nebo 4 %) zraněno domácím násilím.

Týrání dětí je chápáno v širším kontextu než fyzické násilí. Je to každá forma zneužívání nebo zanedbávání, která ohrožuje zdraví nebo vývoj dítěte.

Např. v trestním zákoně je „Domácí násilí“ a „Týrání dětí“ užíváno jako souhrnný termín – synonymum.

Nejčastěji dochází k týrání dětí v domácím prostředí. Například ze strany rodičů, opatrovníků, sourozenců členů rodiny. Týrání může být úmyslné, ale může jít i o to, že rodiče nebo jiní opatrovníci nezvládají péči o dítě.

2. (Ne)dostatek a (ne)dostupnost sociálních služeb

Existují specializované služby pro děti ohrožené domácím násilím? Pokud ano, tak jaké? (Popište prosím u každého, zda se jedná o školská, sociální nebo zdravotnická zařízení. Jak vypadá poskytování služeb v těchto zařízeních? Jaké je personální zajištění a dostupnost těchto služeb?)

Každé město má konzultační kancelář/vládní zdravotnickou organizaci (consultatiebureau), kde je každé dítě viděno pravidelně v jeho vývoji, fyzickém i duševním. Spolupráce s touto organizací **je pro rodiče povinná**. Na každé základní škole jsou také školní lékaři, kteří děti navštěvují. **Mnohokrát se ve škole provádí sociální práce** a/nebo škola spolupracuje s dalšími zdravotnickými službami.

Co se týče prevence domácího násilí nebo včasné detekce týrání dětí, existuje od roku 2020 systém zvaný „**Meldcode**“ (kód pro hlášení domácího násilí a týrání dětí). Každý profesionál v Nizozemsku (učitelé, sociální pracovníci, pracovníci denní péče o děti, lékaři, psychologové, kurátoři) je ze zákona povinen jednat při výskytu známek domácího násilí. Po posouzení příznaků to znamená ohlásit je **Veilig Thuis**.

Kód hlášení je určen pro (podezření) fyzické, psychické nebo sexuální násilí a zanedbávání. 5 kroků v Kodexu hlášení domácího násilí a zneužívání dětí pomáhá profesionálům od okamžiku identifikace až po rozhodnutí, zda nahlásit Veilig Thuisovi, či nikoli:

- 1) **Mapování signálů pomocí mapy signálů.** Kontrola dítěte je součástí tohoto kroku a je určena odborníkům, aby včas rozpoznali zneužívání dětí dospělými klienty.
- 2) **Porad'te se s kolegou nebo, je-li to nutné, s Veilig Thuis:** poradenským a informačním centrem pro domácí násilí a zneužívání dětí.
- 3) **Promluvte si se zúčastněnou osobou (osobami) a proberte obavy.**
- 4) **Zvažte vážnost situace.** V případě pochybností se můžete vždy obrátit na Veilig Thuis.
- 5) **Rozhodnout se.** Hodnotící rámec (afwegingskader) v kódu výkaznictví pomáhá profesionálovi učinit správné rozhodnutí. Pro mnoho profesních skupin je také k dispozici specifický rámec hodnocení, který mohou využít.

V těchto krocích ohlašování se profesionálové rozhodnou na základě dvou otázek:

1) Je možné (také) poskytovat pomoc nebo ji organizovat?

Pomoc je možná, pokud:

- odborník je schopen nabídnout nebo zorganizovat vhodnou pomoc;
- zúčastněné osoby spolupracují na nabízené nebo organizované pomoci;
- pomoc vede k trvalému bezpečí.

2) Je nutné hlášení do Safe at Home (Veilig Thuis)?

Profesionálové hlásí Safe at Home, pokud existuje akutní nebo strukturální nejistota. Nebo pokud poskytnutí pomoci na základě jednoho z výše uvedených bodů není možné.

Profesionál zaznamená všechny provedené kroky do složky klienta.

Používání ohlašovacího kódu je pro některé profesní skupiny povinné. **To je uvedeno v zákoně o povinném hlášení o kodexu domácího násilí a týrání dětí. Kód ohlašování se vztahuje na odborníky pracující v odvětvích:**

- zdravotní péče;
- vzdělání;
- péče o děti (pediatri);
- sociální podpora;
- pomoc mládeži;
- spravedlnost.

Zaměstnavatelé ve výše uvedených odvětvích musí přijmout a implementovat ohlašovací kód. Mezi svými zaměstnanci musí podporovat používání a znalost kódu.

V Blijf Groep spolupracují odborníci dále se specializovanou zdravotní péčí o mládež (Altra), která poskytuje poradenství pro rodiny a někdy i terapeutické hry pro děti, které pobývají v azylovém domě v rámci této organizace.

Co byste popsali jako dobrou praxi ve vaší zemi z hlediska práce s dětmi ohroženými domácím násilím?

Vnímání rodiny jako systému (tedy nepracovat s jednotlivci, ale pokud možno se všemi, včetně agresorů).

Pohled na zneužívání dětí a domácí násilí jako na vzájemně propojené a někdy i související jevy.

Jaká je dostupnost psychologické a psychiatrické pomoci pro děti ohrožené DN?

Blijf Groep spolupracuje se společnostmi Altra v Amsterdamu a CJG v Haarlemu, kde tuto pomoc obdrží.

Stejně jako v ČR však zástupci Veilig Thuis sdělili, že také u nich bojují s nedostatkem těchto odborníků, kdy čekací doby jsou opravdu za hranicí krizové pomoci. Veilig Thuis i Orange House má však vlastní odborníky (psychology, terapeutky), kteří s jejich klienty pracují. Pro „externí“ děti je však tato pomoc hůře dostupná.

Jaké služby nejčastěji děti a rodiny s DN navštěvují?

Po konzultaci s vlastním sociálním pracovníkem a dle zkušeností a doporučení jiných odborníků se obvykle rozhodnou pro oficiální služby. Obvykle se jedná o policii, Veilig Thuis nebo Blijf Groep.

Jaké jsou největší problémy zařízení a služeb pro děti ohrožených domácím násilím ve vaší zemi? (z hlediska dostupnosti, vytíženosti pracovníků, čekacích lhůt, rychlosti pomoci, předčasného ukončování služeb, spolupráce mezi jednotlivými službami a organizacemi)

Problémy existují, zejména u služeb na ochranu mládeže (OSPOD): v roce 2015, kdy národní vláda předala tento delikátní a odborný úkol obcím (vznik Veilig Thuis), mají finanční problémy, jsou personálně poddimenzované a odborný personál a s ním i znalosti tyto organizace opustily.

V roce 2023 Inspektorát zdravotní péče a mládeže (De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd) vyjadřoval obavy ohledně přetrvávajících čekacích listin a dlouhých čekacích dob u organizace Veilig Thuis. Po zveřejnění zprávy o situaci v systému ochrany mládeže v květnu 2022 inspektorát v létě 2023 vyžádal nové informace od všech 25 poboček Veilig Thuis.

I když některé organizace Veilig Thuis zaznamenaly zlepšení, žádné z nich se nedaří plnit své úkoly včas podle zákonných lhůt stanovených v prováděcím nařízení k Zákonu o sociální podpoře (WMO) z roku 2015. Tato situace představuje riziko pro bezpečnost členů rodin a domácností, na které byly podány zprávy, protože trvá déle, než je zajištěna odpovídající pomoc. Např. dle zprávy Inspektorátu (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2023) by mělo být **bezpečnostní hodnocení situace** provedeno do 5 dnů. Pouze 5 organizací zvládá více než 80 % hodnocení včas, zatímco některé dosahují pouze 32–60 %.

Příčiny problémů jsou spatřovány ve 1) zvýšeném počtu a v komplexitě případů (nárůst o 20 % v některých oblastech). 2) nedostatku personálu: Chybí kvalifikovaní pracovníci, vysoká fluktuace a dlouhé zaškolovací procesy. A za 3) v **závislost na dalších partnerech, zejména v** opožděných reakcích jiných institucí (např. dětská ochrana, místní týmy), což prodlužuje čekací doby.

Důsledkem je poté např. nižší motivace rodin přijmout pomoc po dlouhém čekání, některé rodiny zažívají opakované násilí kvůli zpoždění intervencí a také třeba to, že organizace musí volit mezi důkladným přístupem k jednotlivým případům a snahou pokrýt všechny případy, což často vede k neefektivnímu využití zdrojů (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2023).

Také organizace **Blijf Groep**, která poskytuje podporu obětem domácího násilí, zaznamenala zvýšenou poptávku po svých službách. Například v roce 2024, při příležitosti 50. výročí otevření prvního „blijf-van-mijn-lijfhuis“ v Amsterdamu, organizace oznámila otevření druhé pobočky Oranje Huis ve městě. Tento krok byl reakcí na vysokou poptávku po ubytování, kdy většinou byly k dispozici pouze nouzová lůžka v krizové péči pro ty, kteří museli okamžitě opustit svůj domov. Tato situace naznačuje, že stávající kapacity nejsou dostatečné pro aktuální narůstající počet obětí (Blijf Groep, 2024).

Existuje pomoc pro násilné osoby? Pokud ano, tak jaká?

K dispozici jsou podpůrné skupiny s odborníky a/nebo lidmi s podobnými zkušenostmi. Specializované psychiatrické zařízení pro pachatele (de Waag, Inforsa) pro léčbu. Léčbu je možné absolvovat dobrovolně nebo v rámci zákona po odsouzení, jako součást trestu a za pomoci a dohledu institucí pro podmíněné propuštění.

3. Multidisciplinární spolupráce

Jak vypadá multidisciplinární spolupráce v oblasti dětí ohrožených domácím násilím? (z hlediska složení týmů, kvality spolupráce, legislativního vymezení)

Vznikla Veilig Thuis: regionální organizace zřízená speciálně pro domácí násilí a týrání dětí, financovaná z národních zdrojů i z prostředků obce. Provádí výzkum, monitorování, organizování správné pomoci správnými lidmi/organizacemi, se specializovanými týmy a znalostmi.

<https://veiligthuis.nl/veilig-thuis-is-there-for-everyone/>

Mezi klíčové účastníky multidisciplinární spolupráce patří:

Sociální pracovníci, Zdravotničtí pracovníci, Pedagogičtí pracovníci, Policie, Pracovníci v oblasti práva, Psychologové a terapeuti, Odborníci na chování (tzv. behavioral experts), Úředníci pro péči o děti atp. Většina těchto pracovníků jsou interními zaměstnanci organizací jako Veilig Thuis či Orange House.

1x za měsíc se scházejí zástupci multidisciplinárního týmu (včetně policie a zástupce obce), diskutují nad případy a řeší různé otázky ohledně poskytovaných služeb, pomoci a podpory.

Pracovníci organizací hodnotí tuto spolupráci jako úspěšnou a efektivní.

Doplňující otázka: Jaký je postoj jednotlivých aktérů (sociálních pracovníků, policie, soudů) k otázce kontaktu mezi obětí DN a násilnou osobou, jak je k tomuto přistupováno?

Zaměřujeme se na práci se systémem a otázka kontaktu je výchozím bodem řešení, zejména pokud je vyhodnoceno, že by kontakt nevytvářel potřebné bezpečí. Vždy se snažíme k jednotlivým případům přistupovat individuálně.

Existuje ekonomická pomoc obětím domácího násilí? Pokud ano, tak jaká?

Bijstandswet: základní příjem dostupný pro každého, kdo ho potřebuje, nikoli konkrétně a pouze v případě domácího násilí. Jedná se o zdroje hmotné nouze, či různých příspěvků na živobytí, obdobně jako v ČR. V Nizozemsku nemají zavedeny speciální fondy pro oběti DN.

Týká se sociálního zabezpečení a sociálních dávek v Nizozemsku. Tento termín se obvykle používá k odkazu na „Wet werk en bijstand“ (Zákon o práci a sociálních dávkách).

Tento zákon byl následně nahrazen novým systémem sociálních dávek, který byl zaveden v roce 2015, a to „Participatiewet“ (Zákon o účasti). Tato nová legislativa mj. zahrnuje pravidla

pro sociální podporu a dávky, ale s důrazem na podporu aktivní účasti a snahu najít zaměstnání nebo jiný druh účinného přínosu pro společnost.

Existují další ekonomické formy podpory ve smyslu terapie zdarma, bydlení zdarma apod.?

Urgentieregeling; je nizozemský termín, který se vztahuje k systému naléhavého přidělování bydlení pro osoby v naléhavé situaci, které mají problémy s bydlením. „Urgentieregeling“ je zpravidla určena pro lidi, kteří se ocitnuli v mimořádně těžké situaci a potřebují rychlou pomoc při hledání nového bydlení.

Tento systém je zaveden tak, aby byl přednostně přidělován byt nebo ubytování těm, kteří se nacházejí v obtížných životních podmínkách, jako jsou například oběti domácího násilí, lidé bez domova, osoby s vážnými zdravotními problémy, nebo těhotné ženy bez stálého bydlení.

Urgentieregeling se liší mezi různými městy a obcemi v Nizozemsku, a může být součástí místní bytové politiky a sociálního zabezpečení. Většinou je spojena s nějakým systémem prioritního přidělování bytů či ubytování lidem, kteří splňují určitá kritéria pro naléhavost a potřebu bydlení. Detaily a pravidla „Urgentieregeling“ mohou být specifické pro každé město či obec.

Pronájem domů či bytů je díky této dohodě jednodušší: ke jménu našich klientů (v Orange House) **se přidává status urgentní.**

4. Police

Jaké jsou pravomoci (včetně legislativního rámce) policie v oblasti domácího násilí? (Např. institut vykázání)

Institut vykázání se v Nizozemsku řídí zákonem o dočasném zákazu přiblížení (Wet tijdelijk huisverbod, 2009). Oprávnění k vydání zákazu má starosta obce, pokud existují důkazy nebo okolnosti naznačující, že přítomnost dané osoby v domácnosti představuje vážné a bezprostřední nebezpečí pro bezpečnost ostatních členů domácnosti. Tato pravomoc může být delegována na důstojníka justiční policie. Zákaz je platný po dobu 10 dnů a může být prodloužen až na maximálně 4 týdny, pokud to situace vyžaduje. Osoba, které byl uložen zákaz, nesmí vstoupit do specifikované nemovitosti ani navázat kontakt s určenými osobami, obvykle členy domácnosti. Policie je oprávněna kontrolovat dodržování zákazu a v případě porušení může být uložena pokuta nebo trest odnětí svobody až na dva roky. Před uložením zákazu v případech (podezření na) týrání dětí je starosta povinen konzultovat organizaci Veilig Thuis, která poskytuje poradenství a podporu v případech domácího násilí a zneužívání dětí (Wet tijdelijk huisverbod, 2009).

Existuje také „stop-talk“ ze strany policie (stopgesprek): návštěva (místní/oblastní) policie v domácnosti, při níž je údajný pachatel/stalker vyzván, aby zanechal svého protiprávního jednání, a jsou mu vysvětleny důsledky, pokud nepřestane.

Stopgesprek je obvykle proveden v prostředí, kde je osoba zastavena policií, například na veřejnosti nebo na místě incidentu. Cílem tohoto rozhovoru může být:

- **Zjištění informací:** Policie se může ptát osoby na svědectví nebo informace, které by mohly pomoci s vyšetřováním trestného činu nebo incidentu.
- **Preventivní:** V některých případech může být rozhovor použit k prevenci dalšího konfliktu nebo problémů.
- **Klidná komunikace:** Policie může mluvit s osobou, aby se ujistila, že situace je klidná a že se vyhnou dalším konfliktům.
- **Vyjasnění situace:** Osoba může být vyzvána, aby vysvětlila svou účast na určité situaci, a to, i když to neznamená nutně podezření z trestného činu.

4) AOL: attentie op locatie. Dohoda, že když se z tohoto místa (domu) zavolá na linku 112, policie okamžitě odpoví. Když policie uděluje „attentie op locatie,” znamená to, že jsou na tomto místě zvýšeně pozorní nebo aktivní. Může to zahrnovat zvýšené hlídkování, sledování, provádění kontrol, nebo jiné kroky, aby se zajistila bezpečnost, zabránilo problémům nebo reagovalo na aktuální situaci.

5) AWARE: nouzové tlačítko, které lze nosit na oblečení. Po stisknutí se policie okamžitě ozve na místo GPS. Používá se v konkrétních nebezpečných situacích, kdy hrozba pochází od konkrétní osoby pro jinou osobu. Také musí být nahlášen spis proti pachateli.

Jaké jsou za poslední rok počty případů domácího násilí, jehož součástí byly děti a byly řešeny policií?

Nelze dohledat, nevím. Policie ročně nahlásí 63 000 případů domácího násilí, ale nedohledám, v kolika případech byly součástí děti.

Jaké jsou zkušenosti s prací policie v oblasti dětí ohrožených domácím násilím?

Policie se hlásí Veilig Thuis. VT provádí výzkum a zajišťuje, aby byla zahájena správná pomoc. Podle pracovníků VT je spolupráce s policií vesměs bezproblémová, hodně si ji chválili. Jsou údajně vždy nápomocní, nehledě na hodinu či místo řešení domácího násilí.

5. Soudy

Jaká jsou specifika práce soudů v oblasti domácího násilí, jehož součástí jsou děti? (počty výsledků dětí, délka soudních řízení, využívání předběžných opatření, úprava styku s dětmi po rozvodu, specifika střídavé péče)

Nemáme informace o soudech.

To, co mnoho našich klientů (Blijf Groep) potřebuje a v čem je podporujeme, je: úprava styku s dětmi a jejich rodiči po rozvodu: je vytvořen rodinný plán s dohodami o místě pobytu dětí, povinnostech rodičů a praktických dohodách. Zapojují se právníci a OKT Ouder Kind Teams (týmy rodičů a dětí, obvykle spadající pod obec); obec zajišťuje péči o mládež na místní úrovni.

6. Prevence

Kdo a jak se věnuje tématu domácího násilí ve školách v oblasti prevence, depistáže a intervence a jak?

Pracovníci Veilig Thuis sdělili, že oblast školství – prevenci, depistáže a celkově spolupráci vnímají jako největší výzvu. Manažerka organizace sdělila, že ví, že by v této oblasti mohli udělat více, ale že vzhledem k množství škol a nedostatečným personálním kapacitám se jim stále nedaří přijít na efektivní způsob, jak pravidelnou osvětu ve školách šířit. Nemají dostatek pracovníků, kteří by se zaměřovali výhradně na preventivní programy či na školení např. učitelů.

Dále viz např. otázka 2.

Jaké osvětové akce probíhají k tématu děti a domácí násilí ve vaší zemi? Uveďte příklady.

Jsou vytvořeny programy pro domácí násilí a/nebo zneužívání dětí a tyto programy pořádají např. různé tábory pro děti.

Další kampaně - ty, které známe (Blijf Groep):

Obvykle se každé léto koná kampaň o nucených sňatcích

Jsme také součástí kampaně „abuse is not love“ <https://www.abuseisnotlove.com/en-us/>

„Awareness Walks“ - tzv. pochody k určitému tématu. K tématu DN je to Mezinárodní den boje proti násilí na ženách (25. listopadu) nebo Mezinárodní den dětí (20. listopadu), kdy se koncentruje pozornost na témata spojená s domácím násilím a ochranou dětí.

V médiích (rádio, televize, internet) – běží reklamy např. o činnostech Veilig Thuis atd.

Existuje nějaká národní datová základna pro monitorování domácího násilí v kontextu veřejné politiky?

Ano. Veilig Thuis hraje klíčovou roli v monitorování, vedení statistik a reakci na domácí násilí a situace ohrožující děti a rodiny.

7. Vzdělávání

Jaké jsou možnosti, kvalita a dostupnost vzdělávání v oblasti domácího násilí pro odborné pracovníky věnující se tématu DN ve vaší zemi? Uveďte příklady.

Sociální pracovníci ve společnosti Blijf Groep

- mají vzdělání alespoň v oboru sociální práce nebo aplikované psychologie (vysokoškolské vzdělání).
- InternaI academy Blijf Groep – vlastní školení v rámci organizace
- Musí být profesně registrováni - **SKJ – registr** - SKJ (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd) je nizozemský registr kvality v oblasti péče o mládež. Jde o organizaci, která je zodpovědná za udržování a správu registru kvalifikovaných profesionálů pracujících s mládeží a rodinami v Nizozemsku. SKJ byla zřízena za účelem zajištění kvality péče o mládež a posílení profesních standardů v této oblasti.

Registr SKJ slouží jako způsob certifikace a uznání pro profesionály, kteří se zabývají péčí o mládež. Profesionálové, jako jsou sociální pracovníci, psychologové, terapeuti a další, se mohou dobrovolně zaregistrovat do SKJ, pokud splní určité kvalifikační požadavky a odborné standardy.

V rámci společnosti Blijf Groep (ale také i ve VT) jsou další různé pozice, jako např.:

- odborníci na chování (Behavioral experts – např. psychologové)
- sociálně právní experti
- péče o děti (praktici) (child care)
- **sociálně pedagogická práce**

Existují minimální standardy vzdělávání pro pracovníky, kteří pracují s dětmi ohroženými domácím násilím ve vaší zemi? Pokud ano, upřesněte.

VOG: všichni jsou prověřováni, zda nejsou pravomocně odsouzeni a mají čistý trestní rejstřík

SKJ registr (viz výše)

V Nizozemsku existuje něco jako **černá listina** „zwarte lijst“ v **kontextu pracovníků v sociálních službách a jiných oblastech**. Jedná se o seznam, na kterém jsou zaznamenáni pracovníci, kteří byli shledáni vinnými z vážných provinění, porušení profesních standardů nebo etického chování ve svém pracovním prostředí.

Cílem černé listiny je chránit kvalitu služeb a zabezpečit, aby pracovníci v těchto odvětvích nezpůsobovali nebezpečí nebo riziko pro klienty, s nimiž pracují. **Tato listina může zahrnovat pracovníky v různých oblastech, včetně péče o děti, zdravotnictví, vzdělávání a dalších sociálních službách.**

Pracovníci, kteří jsou zaneseni do černé listiny, mohou mít ztížený přístup k pracovním pozicím v daném odvětví a mohou být podrobováni dalšímu dohledu a monitorování. Tímto způsobem se snaží systém zajistit, že ti, kteří se dopustili vážného chování nebo porušení pravidel, nebudou moci pokračovat v pracovním prostředí, kde by mohli ohrozit klienty.

Podle pracovníků VT má tato černá listina dvě strany mince – Ta pozitivní spočívá v zachování jakéhosi standardu a kvality služeb, případně deklaruje důvěryhodnost či odbornost pracovníků.

Na straně druhé však dle manažerky VT Nathalie stačí malé provinění (např. když je někdo vulgární na pracovníci call linky a nechce přestat, pouze křičí a nadává a ona hovor položí) a okamžitě se tato pracovnice na černou listinu dostane. Podle Nathalie každý dělá chyby a dostat se ven z černé listiny či prokázat, že závažnost provinění nebyla tak velká pro uvedení jména na černou listinu, je prý velmi těžké.

Co se týče povinného vzdělání, pracovníci Veilig Thuis potřebují mít vysokoškolské vzdělání (minimálně bakalářský titul) v oboru, jako jsou sociální práce, psychologie, zdravotnictví, pedagogika nebo právo.

Noví zaměstnanci absolvují několikaměsíční celostátně vytvořený vstupní program Veilig Thuis, který má také praktickou část školení. Noví zaměstnanci se mohou přihlásit do registru SKJ (viz scénář 3) po úspěšném absolvování tohoto praktického programu, pokud splní řadu podmínek.

Všichni zaměstnanci Veilig Thuis absolvují průběžná školení, např. modul „právní rámec“, aby měli aktuální znalosti. Zaměstnanci se účastní také pilotního projektu nového způsobu vedení konverzací, tzv. Modern Amsterdam Conversation (MAG). Všichni zaměstnanci dostali příležitost zúčastnit se krátkého on-line školení. Zda tyto poznatky v práci využijí, závisí na samotných zaměstnancích (Jaarverslag Veilig Thuis, 2021).

Jak bylo uvedeno, práce v této organizaci je podmíněna registrací v profesním rejstříku (SKJ). Kromě tohoto mohou ve Veilig Thuis pracovat také lidé se vzděláním na úrovni MBO (viz dále). Tito však pracují pouze na pozicích stážistů, kteří však v organizaci mají také své důležité místo. Během stáže projdou dlouhým školením, kdy postupně přebírají úkoly a své vlastní povinnosti. Vždy jsou pod vedením vedoucího stáže nebo dalších kolegů. Očekává se, že na konci stáže získají stážisté dostatečné znalosti a dovednosti, aby se mohli nazývat začínajícím profesionálem. Projdou si pozicemi v tzv. Front Office i Back Office. Ve Front Office se učí jak zhodnotit situaci, prověří akutní nebo strukturální nejistotu klientů a stráví část dne v telefonickém kontaktu s těmi, kteří hledají pomoc. Na základě obsahu a vyhodnocení rizik se rozhodují o nezbytných dalších krocích. Také rozhodují o tom, která instituce nebo odborník převezme odpovědnost za realizaci dalších kroků. Když se rozhodne o nasazení služby od Veilig Thuis, věc se přesune do Back Office.

V Back Office již podporují přímo zúčastněné osoby, navrhuji bezpečnostní podmínky a provádí výzkum (podezřelých) všech forem zneužívání dětí a domácího násilí (jako jsou násilí ze cti, problémy se složitými rozvody, psychiatrické a/nebo rodičovské problémy). Vedou rozhovory s přímo zúčastněnými a partnery o tom, co se děje. Na základě těchto informací spolu s kolegou (behaviorální vědec a/nebo důvěrný lékař) posoudí, jaké rady nebo pomoc jsou potřeba (Veilig Thuis, 2024).

Co se týče vzdělání pracovníků ve společnosti Blijf Groep, ti musí už v době nástupu mít vzdělání alespoň v oboru sociální práce (min. obdoba našeho vyššího odborného vzdělání) nebo aplikované psychologie (v tomto případě vysokoškolské vzdělání). Poté projdou interním školením (Internal academy Blijf Groep) a zároveň musí být profesně registrováni v SKJ registru.

V nizozemském vzdělávacím systému existují tzv. MBO (Middelbaar Beroepsonderwijs), které se vztahují na střední odborné vzdělání. MBO má čtyři úrovně, které se liší hloubkou znalostí

a dovedností, které student získává, a náročností studia. Tyto úrovně jsou označovány jako MBO 1, MBO 2, MBO 3 a MBO 4.

Podle vyjádření Chantal Denekamp, pracovnice Blijf Groep, pro práci s dětskými oběťmi domácího násilí mohou zaměstnat pracovníky se vzděláním minimálně MBO 4. Toto je nejvyšší úroveň MBO, která trvá obvykle čtyři roky. Absolventi jsou připravováni na náročnější a odpovědnější pozice. MBO 4 poskytuje také přístup k dalšímu vzdělávání, jako je vyšší odborné vzdělání (HBO – Hoger Beroepsonderwijs) nebo univerzitní vzdělání. Do pracovních pozic však najímají pracovníky již na úrovni MBO 3, ale pak musí získat kvalifikaci MBO 4 po roční práci v organizaci. Dle slov Chantal: „*Děláme to kvůli nedostatku zaměstnanců péče o děti v Nizozemsku.*“ Tito zaměstnanci realizují s dětmi převážně volnočasové aktivity či jiné každodenní činnosti. To ale neznamená, že nejsou školeni ve vedení krizových rozhovorů atd.

8. Financování služeb

Jaké jsou zdroje financování služeb pro děti ohrožené domácím násilím? Uveďte konkrétní služby a způsob financování.

Vznik organizace **Veilig Thuis** v Nizozemsku byl podpořen nizozemskou legislativou, konkrétně **Zákonem o mládeži (Jeugdwet)** a **Zákonem o sociální podpoře (Wet maatschappelijke ondersteuning, Wmo)**, které vstoupily v platnost 1. ledna 2015. Tyto zákony stanovily **povinnost obcí** v Nizozemsku poskytovat podporu a ochranu obětem domácího násilí, zneužívání a zanedbávání. Vznik Veilig Thuis byl přímo v souladu s těmito zákony, které vytvořily právní rámec pro její fungování. Obce byly povinny zajistit, aby služby Veilig Thuis byly dostupné a aby poskytovaly koordinovanou a komplexní podporu obětem.

Tyto zákony uložily obcím několik konkrétních povinností. Jednou z nich je **zajištění přístupu ke službám Veilig Thuis**. Obce jsou odpovědné za to, aby v jejich jurisdikci byly dostupné služby Veilig Thuis. Obce zajišťují, že informace o této službě jsou snadno dostupné a že lidé vědí, kam se mohou obrátit. Nutná je nepřetržitá dostupnost 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, aby mohla být poskytnuta pomoc kdykoliv, když ji někdo potřebuje.

To také znamená, že **obce musí zajistit, aby byly poskytovány nezbytné zdroje, financování a infrastruktura pro provozování těchto služeb**. Nizozemsko je rozděleno na několik regionů, a každá obec spolupracuje s jinými obcemi v daném regionu na provozování a financování regionálního centra Veilig Thuis. Tato regionální centra mají na starosti poskytování služeb obětem domácího násilí a zneužívání. Obce přispívají k financování těchto regionálních center prostřednictvím společného rozpočtu. Financování zahrnuje náklady na personál, provozní náklady, školení pracovníků a další potřebné výdaje.

Financování tak závisí na regionu, místní politice, aktuálních veřejných zdrojích a jiných faktorech.

Možnost finančních prostředků přichází také prostřednictvím dotací od vlády, které jsou určeny na podporu projektů zaměřených na prevenci a řešení domácího násilí.

Jak hodnotíte financování těchto služeb z hlediska dostatečnosti a udržitelnosti?

Zatím dostačující, ale z hlediska zvyšující se poptávky po službách obou organizací vyvstávají obavy o udržitelnosti a efektivním financování také do budoucna.

Zdroje:

Focus group se zástupci organizace Veilig Thuis a obecního úřadu města Helmond

Rozhovor se zástupci organizace Blijf Groep v Amsterdamu

+ materiály z těchto organizací (prezentace, metodiky, odkazy)

Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling. Wetten.overheid.nl. Retrieved August 14, 2023, from <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037818/2016-05-01/0/informatie>

Blijf Groep. (n. d.). Blijf Groep. <https://www.blijfgroep.nl/>

Blijf Groep. (2024). [Blijf Groep viert 50-jarig jubileum met feestelijke events](https://www.blijfgroep.nl/blijf-groep-viert-50-jarig-jubileum-met-feestelijke-events). Retrieved November 21, 2024, from https://www.blijfgroep.nl/blijf-groep-viert-50-jarig-jubileum-met-feestelijke-events/?utm_source=chatgpt.com

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. (2023). [Zorgen over aanhoudende lange wachttijden Veilig Thuis](#). Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Retrieved November 21, 2024, from <file:///C:/Users/Stenclova/Downloads/DEF+Publicatie+Zorgen+over+aanhoudende+lange+wachttijden+Veilig+Thuis+-+toegankelijk.pdf>

[Jaarverslag Veilig Thuis. \(2021\)](#). Jaarverslag 2021 Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland. Retrieved November 21, 2024, from <https://openresearch.amsterdam/nl/page/86419/jaarverslag-2021-veilig-thuis>

McKenzie, Baker. (2021). Fighting domestic violence, The Netherlands. (n.d.). Retrieved August 14, 2023, from <https://resourcehub.bakermckenzie.com/en/resources/fighting-domestic-violence/europe/the-netherlands/topics/5-prosecutorial-considerations>

Movisie. 2021. Factsheet: Huiselijk geweld (n.d.). Retrieved August 14, 2023, from <https://www.movisie.nl/publicatie/factsheet-huiselijk-geweld-2021>

OSN. (2022). [Human development report 2021/2022](https://web.archive.org/web/20220908114232/hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf). Retrieved November 21, 2024, from https://web.archive.org/web/20220908114232/hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf

Steketee, M., Tierolf, B., Lünemann, K., & Lünemann, M. (2020). *Kwestie van lange adem: kan huiselijk geweld echt stoppen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Veilig Thuis. (2024). *Stages*. Retrieved November 21, 2024, from <https://www.werkenbijveiligthuis.nl/portal-over-het-bedrijf/stages-vt>

Veilig Thuis is there for everyone. (n. d.). Veilig Thuis. Retrieved August 14, 2023, from <https://veiligthuis.nl/veilig-thuis-is-there-for-everyone/>

Wet maatschappelijke ondersteuning. (2015). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2014(287), 1-92.

Wet tijdelijk huisverbod. (2009). Retrieved November, 28, 2024
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0024649/2020-07-01>

Wetboek van Strafrecht. (2024). Retrieved November, 28, 2024 from
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0001854/2024-10-01>

T A
Č R

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

OSTRAVSKÁ
UNIVERZITA